

doopsgezinde
gemeente
leeuwarden

Doopsgezinde Gemeente Leeuwarden

1 augustus 2021

Voorganger: Hanna Bruin

Organist: Oeds Wijnsma

Zangers: Fokje Kramer en Jan Altenburg

Thema: *Geef de kinderen hun kindertijd terug*

* Mededelingen en aansteken van de kaars

* Bemoediging en groet

* Zingen *De kerk is waar mensen* LLvO dl 2 nr. 7

* Inleiding

* Gebed

* Zingen *In de Heer schep ik mijn vertrouwen* Taizé

* Bijbellezing 2 Kon. 6:24 – 7:1

* Luisteren *Give the children back their childhood* Up with People

<https://www.youtube.com/watch?v=ANpqqM6SWx8>

* Bijbellezing Lucas 18: 15-17 & 1 Kor. 13

* Zingen *De liefde leidt een leven* mel. NL 841
Tekst: Michel van der Plas

* Overdenking

Broeders en zusters,

De Bijbel is geen boek voor kinderen.

Zoveel van wat er in de Bijbel staat is niet geschikt voor kinderen. De kinderbijbels kiezen met zorg die stukken die voor kinderen wel te vatten zijn en slaan lange wetsteksten over. Wij volwassenen trouwens meestal ook. Ook de meer gruwelijke passages komen zelden in een kerkdienst voorbij en al helemaal niet in een kinderbijbel – of alleen maar na ontdaan te zijn van de gruwelijke (of seksuele) elementen.

Kinderen zelf komen in de Bijbel amper voor. Althans, kinderen die echt kind mogen zijn.

Ja, de Statenvertaling heeft bijna 3000 maal het woord kinderen of kind, de Nieuwe Vertaling 'slechts' 872 keer. Het verschil komt doordat de Statenvertaling vaak uitdrukkingen heeft als de kinderen van Israël, waar de Nieuwe Vertaling gewoon Israëlieten heeft staan. Maar de kinderen zelf komen bijna niet ter sprake. Het zijn altijd 'kinderen van' of kinderen die je iets moet onderwijzen – Gij zult het uw kinderen inscherpen ... staat er zo mooi. Of de waarschuwingen in Spreuken dat men vooral de roede niet moet sparen.

Vrijwel de enige plek waar kinderen in de Bijbel zich als kinderen gedragen, en dan op een niet al te beste wijze, is waar een groepje kinderen de profeet Elisa uitscheldt. Dan komen er een paar berinnen uit het struikgewas en vreten de knapen op ... Weer zo'n verhaal dat niet in de kinderbijbel wordt verteld.

Ik heb ook de woorden spelen en spel even opgezocht. Die komen een aantal maal voor, maar eigenlijk steeds in de betekenis van een instrument bespelen of in de uitdrukking op het spel staan. De enige keer dat het spelen betekent, zoals kinderen kunnen spelen, is in de Psalmen waar over de Leviathan gezegd wordt dat die door God geschapen is om mee te spelen. Maar de kinderen in de Bijbel spelen niet. Al helemaal niet in het eerste Bijbelgedeelte dat we hebben gelezen.

Het verhaal in 2 Koningen speelt zich af in de tijd dat Elisa profeet was in Israël, waarschijnlijk aan het begin van de 8e eeuw voor Christus. In die tijd was Israël militair gesproken niet erg sterk en de koningen wisselden elkaar af. De buurlanden maakten gebruik van de zwakte van Israël en vielen regelmatig het land binnen, soms in kleine horden soms met hele legers. Het gedeelte uit 2 Koningen 6 is een van de verhalen die over die tijd gaan. Het lijkt een serie verhalen over de koningen van Israël en over Elisa. Verhalen die soms los van elkaar staan, zoals in dit hoofdstuk de voorafgaande verzen duidelijk los staan van dit verhaal. De voorafgaande verzen eindigen namelijk met de opmerking: 'Vanaf die tijd drongen er geen Aramese benden Israël meer binnen ...' en in 'ons' verhaal is er net weer een Aramees leger Israël binnengevallen. Bovendien is de houding van de koning van Israël ten opzichte van Elisa in deze verzen heel anders dan in het gedeelte ervoor. Daarom is het vrijwel zeker dat de twee gedeeltes niet bij elkaar horen, maar twee aparte verhalen uit die tijd zijn.

Een situatieschets: het Aramese leger is Israël binnengevallen en belegert de stad Samaria. Dit was in de tijd dat Samaria nog deel uitmaakte van Israël, de scheiding kwam pas later tijdens de ballingschap in Babylon. In de stad bevindt zich ook de koning van Israël – hij krijgt hier geen naam. Het is alsof koningen onderling uitwisselbaar waren – niet bijzonder goed, niet bijzonder slecht – de één of de ander maakte niet veel uit. Of je nu door de kat of door de hond gebeten wordt ...

Waar het uiteindelijk in dit verhaal om gaat is Gods macht en Elisa die daarvan profeteert. Ik heb echter gekozen om niet het hele verhaal te lezen – sla er thuis de Bijbel maar op na en lees de afloop. Het beleg duurt lang en de toestand in de stad wordt bijna onhoudbaar. Het voedsel wordt zo schaars dat zelfs voor de kop van een ezel exorbitant hoge prijzen worden gevraagd. En dat terwijl een ezel niet koosjer is, en koppen van dieren ook niet. Dat men bereid is dat te eten, zegt een heleboel. En over de prijs van een pond druivendrek zullen we het maat helemaal niet hebben. Bijbeluitleggers hebben zich trouwens het hoofd gebroken over die druivendrek, en allerlei andere lezingen voorgesteld die iets eetbaarder zijn.

Maar het kan nog erger dan het eten van een onreine ezelskop of druivendrek. Dat blijkt uit de klacht van de vrouw die de koning op de muren aanspreekt. Ze vraagt hem recht te spreken – als koning is hij de hoogste autoriteit. En wat ze vertelt, is niet anders dan gruwelijk te noemen. Het voedselgebrek is zo nijpend geworden dat ze een afspraak heeft gemaakt met een kennis, ook een vrouw met een kind. De ene dag zullen ze haar kind opeten, de andere dag het kind van de andere vrouw. Alleen maar om het zelf te kunnen overleven. Maar na die eerste gruwelijke maaltijd verbergt de andere vrouw haar kind.

Je eigen kind opeten ...

Het is niet de enige keer dat kannibalisme voorkomt in de Bijbel. Het wordt onder andere in Ezechiël en Jeremia genoemd, en in de Klaagliederen. Telkens in combinatie met hongersnood en oorlog. Zover is het dus gekomen in Samaria ... en de koning geeft Elisa de schuld. Die had gezegd om op God te vertrouwen en de stad niet over te geven. Elisa zal moeten boeten.

De koning spreekt geen recht tussen de vrouwen – wat kan hij ook zeggen? Hier is geen 'recht', voor niemand. Hij scheurt in woede en rouw zijn kleren, stuurt een bode vooruit en stuift naar Elisa. Maar bij de profeet aangekomen, profeteert deze weer en belooft dat het beleg de volgende dag voorbij zal zijn ... Dat dit ook het geval is, kunt u thuis in de Bijbel nalezen.

Want ik had dit verhaal niet uitgekozen om de waarheid van de profetieën van een man Gods te illustreren. Dit verhaal schetst hier voor mij de gruwelijkheid van de oorlog.

Dat was toen, bijna 30 eeuwen geleden. En is er wat veranderd?

Toen we bezig waren met het opstellen van de tentoonstelling kwamen veel te veel beelden langs van vroeger en van heel kort geleden. Schokkende beelden, die de wereld wakker schudden op eenzelfde manier als die naamloze koning werd wakker geschud ...

Het Syrische jongetje Aylan, verdronken op het strand.

Een documentaire op BBC die me is bijgebleven over de kinderen in Syrië ... Kinderen in Damascus die laten zien dat hun vriendjes net twee straten verderop wonen, aan de andere kant van de vuurlinie: een gebarricadeerde straat vol autowrakken.

Ook in Damascus: een jongen van 13 in het legeruniform van Assad vertelt hoe erg hij het vindt dat hij de meeste van zijn vrienden kwijt is geraakt door de verkeerde denkbeelden en indoctrinatie van de opstandelingen en dat hij zal vechten om hen te bevrijden.

Meisje uit een Syrisch dorpje dat terloops opmerkt dat geen van haar vriendinnen nog goed kan horen; hun gehoor beschadigd door de constante bombardementen.

Kim An Phuc – wereldwijd bekend als het Napalm-meisje in de Vietnamoorlog -1972

De verhalen die nu – eindelijk – naar buiten komen over de massagraven van kinderen bij Canadese kostscholen. Kinderen die gebruikt worden om inheemse volken te onderdrukken en cultureel te zuiveren. Canada dat hiermee in het reine zal moeten komen, net als eerder Australië dat moest (nog moet) doen. Terwijl precies hetzelfde nog steeds plaatsvindt in China met de Oeigoeren en de Tibetanen ...

Zomaar een aantal beelden uit een hele reeks – *Give the children back their childhood ...* Geef de kinderen hun kindertijd terug.

Een artikel in Doopsgezind NL een aantal jaar terug: Jolande Banai-Gaaike in Suriname doopt na lang wikken en wegen een aantal kinderen – jonge tieners. Deze kinderen zijn door alles wat ze meegemaakt hebben zo volwassen, dat een doop op belijdenis in haar ogen gerechtvaardigd is. Fijn dat er jonge mensen toetreden, maar wat triest dat kinderen van die leeftijd om zo'n reden al zo volwassen hebben moeten worden.

Politie houdt een auto aan: voorin twee mannen van de terreurorganisatie Boko Haram en op de achterbank zit een 10-jarig meisje met een bomgordel.

Een meisje uit Gaza twittert: Ik ben Farah, 16 jaar oud. Sinds mijn geboorte heb ik 3 oorlogen overleefd en dat zou toch genoeg moeten zijn ...

Wat gebeurt er in vredesnaam? Waar zijn we mee bezig? In wat voor wereld leven we dat kinderen niet veilig kunnen spelen ... ?

Let the children run and play ...

Ook in de Bijbel lijkt er weinig oog voor kinderen. In het spel om de macht, in de oorlogen die er woeden, wordt er niet naar hen omgekeken. Als Herodes hoort dat de koning der Joden geboren zou zijn, laat hij zonder gewetensbezwaren alle kleine jongetjes in Bethlehem ombrengen. Ook de farao schroomt niet om de opdracht te geven baby's te vermoorden, wanneer hij bang wordt dat het Hebreeuwse volk te talrijk en daardoor een machtsblok wordt.

Kinderen spelen geen rol – zijn als mens, als individu niet belangrijk. Volwassenen in de dop, maar nog niet groot genoeg om mee te tellen. En bij belangrijke zaken, als men het over gewichtige onderwerpen heeft worden ze niet geacht aanwezig te zijn. Dus als er mensen met kleine kinderen naar Jezus komen om hen door hem te laten aanraken, dan willen de leerlingen hen wegsturen.

Maar Jezus is anders. Hij heeft wel oog voor de kinderen. Hij zet ze in het midden – stelt hen als voorbeeld. Sta als een kind open voor het Koninkrijk, anders zal je daar niet binnen kunnen gaan. In de parallelle teksten in Mattheus en Marcus wordt eraan toegevoegd dat Hij hen de handen oplegde. Ook op een ander punt in het evangelie zet Jezus een kind in het midden. Dat is wanneer de discipelen vragen wie het grootste is in het Koninkrijk, zoals in Mattheus 18 en ook dan zegt hij: 'Ik

verzeker jullie, als je niet verandert en wordt als kinderen, kom je het koninkrijk der hemelen niet eens binnen. Wie zich dus klein maakt als dit kind, die is de grootste in het koninkrijk der hemelen.' En daar voegt hij aan toe: 'En wie één zo'n kind bij zich ontvangt in mijn naam, ontvangt Mij. Maar wie één van deze kleinen die op Mij vertrouwen ten val brengt, kan beter met een molensteen om zijn nek in volle zee gegooid worden ...'

Beetje cru, maar eerlijk gezegd, denk ik dat ook wel eens. Zeker als ik hoor dat er opnieuw massagraven van kinderen gevonden zijn bij Canadese kostscholen of dat Boko Haram in Noord-Afrika afgelopen mei opnieuw 150 schoolkinderen heeft ontvoerd. Het haalt even de voorpagina's – of niet eens – en vervaagt dan weer in al het andere wereldnieuws ...

Maar als Jezus zegt 'wordt als kinderen', wat bedoelde hij? Misschien wel wat Phil Bosman in een gedicht verwoordde:

Met de ogen van een kind

Kom elke morgen uit je bed
En kijk de wereld in met de ogen van een kind
En alles wordt nieuw.

Kijk niet zo doodernstig en donker.
Wees niet zwaarmoedig
Ik weet dat je misschien in de problemen zit.
maar blaas ze niet op tot grote, zwarte regenwolken,
Die je hele hemel verduisteren.
Je hoeft geen superoptimist te zijn,
maar voor een zwartkijker gaat de zon 's morgens onder.

Misschien zie je alles te materialistisch
En ga je geestelijk verkommeren.
Misschien leef je voortdurend onder spanning
en kun je in de 'amusementsindustrie'
Geen ontspanning meer vinden.
Misschien draai je maar door
en ben je bezig dol te draaien.

Ik wens je de ogen en het hart
Van een kind, dat dolgelukkig
over een verboden grasperk rent,
dat juicht om een vis in het water,
dat vraagt wie de sterren heeft aangestoken,
en dat je graag ziet,
Niet omdat je een dikke portemonnee hebt,
Maar wel omdat je kunt spelen,
Verhaaltjes vertelt en fluit.

Je moet met andere ogen naar de wereld kijken, anders naar de mensen kijken. Niet naar aanzien en macht, niet naar geld en bezittingen, maar naar hoe mensen met elkaar omgaan en naar elk klein wonder. Sluit je niet af van de mensen en van de wereld door te denken dat je alles wel weet: blijf je verwonderen.

En dan is daar Paulus in zijn beroemde lofzang op de liefde. En aan het eind zegt hij:

Wanneer het volmaakte komt zal wat beperkt is verdwijnen. Toen ik nog een kind was sprak ik als een kind, dacht ik als een kind, redeneerde ik als een kind. Nu ik volwassen ben heb ik al het kinderlijke achter me gelaten. Nu kijken we nog in een wazige spiegel, maar straks staan we oog in oog. Nu is mijn kennen nog beperkt, maar straks zal ik volledig kennen, zoals ik zelf gekend ben.

Nee, Paulus, dat ben ik dus niet met je eens. Een eerlijk gezegd; jij was er niet bij toen Jezus een kind in het midden zette. Jij hebt niet gehoord dat Hij zei: 'Word als een kind'.

Denk je dat een kind niet kan begrijpen wat liefde is? Niet weten wat hoop is?

Zouden juist kinderen niet beter aanvoelen wat echte liefde is? Zijn het niet juist die eenvoudige, maar daarom de meest moeilijke kinderwensen die overgaan in hoop als zij de boodschap van vrede en het Koninkrijk horen:

... dat papa weer thuis komt ... dat mama niet meer huult

... dat ze weer kunnen spelen met vriendjes daar dichtbij maar ver weg over die grens ...

Want grenzen zijn iets van grote mensen en star vasthouden aan eigen gelijk schept kloven – maar spelen brengt samen. *Zij zullen hun zwaarden omsmeden tot ploegijzers en hun speren tot snoeimessen.* Misschien kan je er gelijk ook een setje meccano van maken, om samen bruggen mee te bouwen ... en maak wat voetballen en blokkendozen, wat lego en poppen en legpuzzels ...

Kijk met de ogen van een kind, en ja – denk als een kind, redeneer als een kind en vraag 'Waarom?' Misschien is dat wel veel beter, Paulus, dan het diepste nadenken van volwassenen.

Maar het zijn uiteindelijk de volwassenen die het moeten doen. De volwassenen die de kinderen hun kindertijd terug moeten geven. Die, met de ogen van een kind, de handen moeten uitsteken en bouwen aan vrede. De handen uitsteken – leeg, ongewapend en niet om te *nemen*, maar vol om uit te delen.

Wij zijn het die de barricaden neer moeten halen, zodat de *kinderen* de bruggen kunnen bouwen en over taal en grenzen heen de vrede dichterbij kunnen brengen. Kinderen als Malala Yousafzai, strijdster voor onderwijs aan meisjes, en Greta Thunberg met haar niet aflatende inzet voor het klimaat.

Als *wij* – de volwassenen – met Gods hulp en met kinderlijk Godsvertrouwen nu eens volwassen genoeg zouden zijn, om onze vooroordelen en haat, onze grenzen tussen mensen niet meer op te leggen aan de kinderen ... dan zullen zij misschien eens vergeten onze oorlogen voort te zetten ... *and they just may forget some day to carry on our wars.*

Want, om het met de woorden van Paul van Vliet van bijna 30 jaar geleden te zeggen:

Als wij niet meer geloven dat het kan, wie dan wel?

Als wij niet meer vertrouwen op en houden van, wie dan wel?

Als wij niet meer proberen om van fouten wat te leren,

als wij 't getij niet keren, wie dan wel?

Als wij niet meer zeggen hoe het moet, wie dan wel?

Als wij niet meer weten wat er toe doet, wie dan wel?

Als wij er niet in slagen de ideeën aan te dragen

voor een kans op betere dagen, wie dan wel?

Als wij niet meer geloven dat het kan, wie dan wel?

Als wij niet meer komen met een plan, wie dan wel?

Als wij er niet voor zorgen dat de toekomst is geborgen

voor de kinderen van morgen, wie dan wel?

Als wij onszelf niet dwingen een gat in de lucht te zingen
waar zij in kunnen springen, wie dan wel?

Amen

* Muziek

* Gebed, afgesloten met *Vader, die in de hemel zijt* mel. Ps. 68

* Slotlied *Laat de kinderen tot mij komen* AWN I - 20

* Zegenbede

Hear, wy freegje no, Jo seine op ús wei
Hear, wy freegje Jo, wês mei ús eltse dei (2x)
Amen

We doven de kaars en nemen in ons binnenste het licht met ons mee naar huis.

* Collecte bij de uitgang voor Pax (voorheen IKV + Pax Christi) en eigen gemeente Pax, de grootste vredesbeweging in Nederland, zet zich in voor vrede, verzoening en gerechtigheid in de wereld. Samen met mensen in conflictgebieden werkt Pax aan een vreedzame en democratische samenleving.

* * * * *

Mededelingen

Thuis op aarde - Gemeenteweekend Dopersduin 2 en 3 oktober 2021

Eindelijk, na een jaar uitstel en beperkende coronamaatregelen mogen we weer samenkomen als gemeente in Dopersduin voor een heerlijk en creatief gemeenteweekend. Eindelijk weer samen genieten, vieren, beleven, elkaar inspireren, speuren, wandelen, kletsen, eten en bij elkaar zijn.

Zie Onderweg voor meer informatie en geef u zo snel mogelijk op bij Baukje van Dijk.

Kliederkerk

Op 12 september is er (hopelijk) weer Kliederkerk. Hiervoor worden nog vrijwilligers gezocht. Wilt u meewerken/meedoen, meld u dan aan bij Petra Prins -
✉ kliederkerk@dgleeuwarden.org

U wordt gevraagd om alle geldende Covid-19-maatregelen na te leven.

Aanmelden voor de diensten is niet meer nodig, maar er wordt wel een lijst van bezoekers aangelegd voor het geval achteraf blijkt dat een persoon die in deze dienst aanwezig was, besmet is met COVID-19. In dat geval wordt deze lijst ter beschikking gesteld aan de GGD i.v.m. het voorgeschreven contactonderzoek. De lijst wordt op een afgesloten plek bewaard en aan niemand ter inzage gegeven. Twee maanden na de dienst wordt deze lijst vernietigd.

De diensten worden op video opgenomen en zijn via de website van de gemeente, onder de knop 'Online viering', tot de daaropvolgende zondag te bekijken. Helaas moet dit vanwege de regels van Buma/Stemra, anders kost het de gemeente heel veel geld i.v.m. copyrights.

🌐 www.doopsgezindenleeuwarden.nl

Mededelingen voor de liturgie graag uiterlijk vrijdag 12.00 uur e-mailen naar: hannab@online.nl **en** ellesfeenstra@outlook.com

Bovenstaande mededelingen vindt u ook op 🌐 www.doopsgezindenleeuwarden.nl

Liederen (NL) overgenomen uit *Liedboek – zingen en bidden in huis en kerk*.

Liederen (Taizé) overgenomen de bundel van de Taizé-Communauté, France

Liederen (LLvO) overgenomen uit *Het liefste lied van overzee*.

Liederen (AWN) overgenomen uit *Alles wordt nieuw*.